

# VẬN DỤNG NHỮNG BÀI HỌC KINH NGHIỆM CỦA CÁCH MẠNG THÁNG TÁM ĐỐI VỚI CÁCH MẠNG VIỆT NAM TRONG THỜI KỲ HIỆN NAY

*TS Bùi Hải Dương, ThS Nguyễn Thị Nụ<sup>1</sup>*

Thắng lợi của Cách mạng tháng Tám cách đây hơn 70 năm đã chấm dứt một giai đoạn nô lệ, lầm than của dân tộc ta. Dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản và Chủ tịch Hồ Chí Minh, dân tộc Việt Nam đã làm nên một chiến công vang dội năm châu và mang tầm vóc thời đại, đập tan xiềng xích chế độ thực dân, phong kiến tàn bạo, mục rỗng giành chính quyền về tay nhân dân, lập nên một Nhà nước công nông đầu tiên ở Đông Nam Á. Lịch sử anh hùng của dân tộc sang trang mới, mở ra kỷ nguyên độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, người dân không còn mang thân phận thân dân, nô dịch mà là những công dân trong một chế độ xã hội mới tiến bộ với các quyền tự do, dân chủ trong một đất nước chủ độc lập chủ quyền. Cuộc cách mạng tháng Tám thần thánh của dân tộc trong thế kỷ 20 đã làm giàu thêm những kinh nghiệm đấu tranh, bảo vệ và giữ vững nền độc lập dân tộc, và cho đến nay, những bài học kinh nghiệm vẫn còn nguyên giá trị thời đại của nó.

*Thứ nhất, đứng trên lập trường của giai cấp công nhân, gương cao ngon cờ độc lập dân tộc, kết hợp đúng đắn hai nhiệm vụ chống đế quốc và phong kiến.*

Vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản và Chủ tịch Hồ Chí Minh trong cách mạng tháng Tám đặc biệt quan trọng, quyết định đến sự thành công của cuộc cách mạng sau này. Vai trò này thể hiện trí tuệ, tầm vóc và bản lĩnh của một chính đảng công nông còn non trẻ, ra đời trong điều kiện đất nước và thời cuộc có nhiều rối ren, phức tạp có thể tạo ra những thời cơ nhưng có thể đẩy đất nước đến bờ vực mất độc lập chủ quyền. Trong hoàn cảnh đó cần có một đường lối làm ngọn đuốc soi đường cho nhận thức, hành động thực tiễn. Với sự vận dụng sáng tạo về lý luận cách mạng của chủ nghĩa Mác – Lênin, Đảng ta đã có một quá trình nhận thức đúng đắn, phù hợp với thời cuộc. Từ việc xác định trong Luận cương lĩnh chính trị: cách mạng tư sản dân quyền là “tranh đấu để đánh đổ các di tích, đánh đổ các lối bóc lột tiền tư bản và để thực hành thổ địa cách mạng cho triệt để”, “vấn đề thổ địa là cái cốt của cách mạng tư sản dân quyền”, “đánh đổ đế quốc chủ nghĩa Pháp, làm cho Đông Dương hoàn toàn độc lập” và phải tiến hành đồng thời cả hai nhiệm vụ này. Đến nhận thức “Cuộc dân tộc giải phóng không nhất định phải kết chặt với cách mạng điền địa” trong Chung quan vấn đề chiến sách mới và tại Hội nghị lần thứ sáu Ban Chấp hành trung ương Đảng (tháng 11 năm 1939) đã có một nhận định tiếp tục khẳng định sự đúng đắn của đường lối cách mạng trong Cương Chính trị đầu tiên của Đảng: “Đứng trên lập trường giải phóng dân tộc, lấy quyền lợi dân tộc làm tối cao, tất cả mọi vấn đề của cuộc cách mệnh, cả vấn đề điền địa cũng phải nhằm vào mục đích ấy mà giải quyết”. “Nhiệm vụ giải phóng dân tộc, giành độc lập cho đất nước là nhiệm vụ trước tiên của Đảng ta”, cuộc cách mạng phải giải quyết vấn đề cần kíp là “dân tộc giải phóng” – Hội nghị lần thứ tám Ban Chấp hành trung ương Đảng (tháng 5 năm 1941).

Như vậy, với trí tuệ của một tổ chức chính đảng của giai cấp công nhân, Đảng ta đã đứng trên lập trường giai cấp công nhân để nêu cao tính tiên phong trong nhận thức và vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác – Lênin về con đường cách mạng, không phải lúc nào cũng giải quyết các nhiệm vụ về giai cấp đầu tiên mà tùy từng hoàn cảnh, điều kiện và thời cơ để thực hiện. Mặc dù vậy giải quyết vấn đề giai cấp vẫn là mục đích cuối cùng, điều này đã được minh chứng khi cách

---

<sup>1</sup> Trường Chính trị thành phố Cần Thơ

mạng đã giành thắng lợi, dân tộc được độc lập, Đảng ta vẫn tiếp tục khẳng định sứ mệnh của giai cấp công nhân đối với dân tộc, đất nước trong điều kiện mới là làm sao phải xây dựng và giữ vững chính quyền của nhân dân, phải để nhân dân có quyền tự do dân chủ vì “Chúng ta đã hi sinh làm cách mệnh thì nên làm cho đến nơi, nghĩa là làm sao cách mệnh rồi thì quyền giao cho dân chúng số nhiều, chớ để trong tay một bọn ít người. Thế mới khỏi hi sinh nhiều lần, thế dân chúng mới được hạnh phúc”<sup>(1)</sup>. Sự ra đời Nhà nước Việt Nam dân chủ cộng hoà trong ngày 02/9/1945 là minh chứng thực tiễn mạnh mẽ nhất, một nhà nước kiểu mới khác hẳn với các nhà nước trước đây ở nước ta và do Đảng Cộng sản lãnh đạo.

Trong giai đoạn hiện nay, giữ vững và tăng cường bản chất giai cấp công nhân là vấn đề cơ bản, bao trùm, có tính nguyên tắc đối với Đảng ta. *Tăng cường bản chất giai cấp công nhân và tính tiên phong, sức chiến đấu, phát huy truyền thống đoàn kết, thống nhất của Đảng*<sup>(2)</sup>. Đây là một nhiệm vụ chính trị quan trọng hàng đầu của toàn Đảng, toàn dân ta, nhằm đảm bảo cho Đảng Cộng sản Việt Nam hoạt động vì lợi ích của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và của cả dân tộc, đảm bảo giữ vững thành quả cách mạng, cho nền độc lập dân tộc lâu bền, đem lại cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc cho Nhân dân.

*Thứ hai, xây dựng Mặt trận thống nhất rộng rãi, toàn dân nổi dậy trên nền tảng khối liên minh công nông*

Trên cơ sở nhận thức cách mạng là sự nghiệp của quần chúng và muốn đưa cách mạng đến thành công thì phải có tổ chức để tập hợp, đoàn kết toàn dân. Xuất phát từ yêu cầu khách quan của lịch sử và sự sáng suốt của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Mặt trận Việt Minh đã ra đời, đáp ứng được đòi hỏi của lịch sử: “Chỉ có khối liên minh công nông do giai cấp công nhân lãnh đạo mới có thể kiên quyết và triệt để đánh đổ các thế lực phản cách mạng, giành lấy và củng cố chính quyền của nhân dân lao động, hoàn thành nhiệm vụ lịch sử cách mạng dân tộc, dân chủ và tiến lên chủ nghĩa xã hội”<sup>(3)</sup>.

Thực tế cho thấy, Mặt trận dân tộc thống nhất đã tập hợp, đoàn kết được các đoàn thể quần chúng, các giai cấp, tầng lớp nhân dân, các dân tộc, tôn giáo...tạo thành một đội quân chính trị quần chúng mạnh mẽ. Điều quan trọng lực lượng này phải do giai cấp công nhân lãnh đạo, dựa trên nền tảng liên minh công nông vững chắc.

Ngày nay, Đảng ta vẫn xác định Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể nhân dân đóng vai trò nòng cốt trong tập hợp, vận động nhân dân, đẩy mạnh phong trào thi đua yêu nước, phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc nhằm thực hiện thắng lợi đường lối, mục tiêu của Đảng. Đảng ta xác định: đại đoàn kết dân tộc là đường lối chiến lược của cách mạng Việt Nam, là động lực và nguồn lực to lớn trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, dựa trên “nền tảng liên minh giai cấp công nhân với giai cấp nông dân và đội ngũ trí thức do Đảng lãnh đạo”<sup>(4)</sup>.

*Thứ ba, triệt để lợi dụng mâu thuẫn trong hàng ngũ địch*

Trong quá trình đấu tranh cách mạng, việc xác định đúng kẻ thù, hiểu rõ kẻ thù và triệt để lợi dụng mâu thuẫn trong hàng ngũ chúng là một trong những yếu tố cơ bản để giành thắng lợi. Điều này đã thể hiện rõ qua việc Đảng nhận định, phân tích, đề ra các chủ trương với việc đánh Pháp đuổi Nhật. Đảng ta đã triệt để lợi dụng mâu thuẫn trong hàng ngũ, phân hóa đến cao độ kẻ thù đồng thời có những chủ trương mềm dẻo, linh hoạt phù hợp với từng giai đoạn cách mạng. Đặc biệt, Đảng phải luôn giữ vững vai trò lãnh đạo, không ngừng xây dựng và củng cố lòng tin đối với quần chúng, đề cao cảnh giác trước những âm mưu, thủ đoạn của kẻ thù, đảm bảo thể chủ động cách mạng.

Hiện nay, tình hình thế giới và khu vực đang diễn biến nhanh chóng, phức tạp, tiềm ẩn những yếu tố khó lường. Các thế lực thù địch không ngừng chống phá sự nghiệp cách mạng của nhân dân ta, chủ yếu thông qua “diễn biến hoà bình”, với mục đích xoá bỏ chế độ xã hội chủ

nghĩa ở Việt Nam, xoá bỏ vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản, dưới nhiều hình thức, âm mưu và thủ đoạn rất tinh vi. Căn cứ vào nhiệm vụ của cách mạng, nắm bắt và phân tích khoa học tình hình, xác định rõ bạn, thù, Đảng ta đã xác định đúng đắn đường lối, chủ trương lãnh đạo nhiệm vụ quốc phòng, an ninh, bảo vệ Tổ quốc.

*Thứ tư, kiên quyết dùng bạo lực cách mạng và biết sử dụng bạo lực cách mạng một cách thích hợp*

Vận dụng quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, ngay từ khi ra đời, Đảng ta đã chủ trương con đường duy nhất để giải phóng dân tộc là con đường bạo lực cách mạng. Thực tế cho thấy, Đảng ta đã xây dựng cả lực lượng vũ trang lẫn lực lượng chính trị, kết hợp đấu tranh vũ trang và đấu tranh chính trị, cả ở thành thị và nông thôn, đấu tranh kinh tế với đấu tranh chính trị, hợp pháp và không hợp pháp...tạo thành một sức mạnh tổng hợp đập tan chính quyền cũ, xây dựng một chính quyền mới, một chính quyền của nhân dân.

Trong điều kiện hiện nay, đất nước đã độc lập, thống nhất, tuy nhiên quan điểm sử dụng bạo lực cách mạng để giành chính quyền và giữ chính quyền vẫn còn giữ nguyên giá trị. Các thế lực thù địch luôn tìm mọi cách để khôi phục lại địa vị chính trị của mình. Đảng ta luôn cảnh giác để đập tan những âm mưu chống phá của chúng. Chính vì vậy, hiện nay việc sử dụng “bạo lực cách mạng” để chống lại bạo lực phản cách mạng nhằm xuyên tạc, nói xấu, chống lại chế độ, chính phủ, Nhà nước và lợi ích chân chính của nhân dân ta trước tiên phải bằng những phản bác đanh thép nhất, lật trần những âm mưu, thủ đoạn dè hèn của chúng trên các diễn đàn khu vực và thế giới. Đồng thời xây dựng lực lượng vũ trang tinh nhuệ, hiện đại sẵn sàng đối phó với kẻ thù khi cần thiết.

*Thứ năm, nắm vững nghệ thuật khởi nghĩa, nghệ thuật chọn đúng thời cơ*

Đây là kinh nghiệm vô cùng quý báu, nó được đúc kết từ những kinh nghiệm đấu tranh của truyền thống dân tộc và nhân loại. Đảng ta và Chủ tịch Hồ Chí Minh đã sáng suốt nhận định tình hình để đưa ra những quyết sách kịp thời, nắm bắt thời cơ đưa cách mạng giành thắng lợi. Đi từ khởi nghĩa từng phần đến tổng khởi nghĩa, giành chính quyền trong phạm vi cả nước.

Ngày nay, trong điều kiện hòa bình, nhiệm vụ phát triển kinh tế, xây dựng một đất nước giàu mạnh đem lại cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc cho nhân dân được đặt lên hàng đầu. Đảng ta đã vận dụng bài học về nắm bắt thời cơ, tận dụng thời cơ, vượt qua thách thức để đưa nền kinh tế đất nước phát triển đi lên. Đặc biệt khi chúng ta hội nhập khu vực và quốc tế, tham gia vào các tổ chức kinh tế lớn của thế giới, đứng trước thời cơ mới xuất hiện trong làm ăn về kinh tế, các ngành kinh tế, các nhà doanh nghiệp, các cấp ủy đảng và chính quyền các cấp quan tâm tạo mọi điều kiện để cho các doanh nghiệp có điều kiện để bứt phá nhằm hoàn thành kế hoạch sản xuất, kinh doanh. Bên cạnh đó, một vấn đề có tính cấp bách và lâu dài là phải chú ý đến nhiệm vụ đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực có chất lượng cao, có đủ đức tài, có khả năng nắm bắt, đón đầu làm chủ khoa học công nghệ, đưa nước ta trở thành nước công nghiệp theo hướng hiện đại vào năm 2030 và trở thành nước công nghiệp hiện đại, theo định hướng xã hội chủ nghĩa vào năm 2045.

*Thứ sáu, xây dựng một đảng tiên phong, chiến đấu, được vũ trang bằng chủ nghĩa Mác - Lênin, đúng đắn về chính trị, thống nhất tư tưởng, trong sạch và vững mạnh về tổ chức, liên hệ chặt chẽ với quần chúng*

Từ năm 1927, trong tác phẩm *Đường Kách mệnh*, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: Cách mạng Việt Nam “*Trước hết phải có đảng cách mệnh*”, “*Đảng muốn vững thì phải có chủ nghĩa làm cốt, trong đảng ai cũng phải hiểu, ai cũng phải theo chủ nghĩa ấy*”. Theo Người, Đảng phải được trang bị hệ thống lý luận chính trị đó là chủ nghĩa Mác - Lênin. Trên cơ sở nền tảng của chủ nghĩa Mác - Lênin và thực tế cách mạng Việt Nam, Đảng ta đã xây dựng được đường lối chính trị, lực lượng cách mạng, phương pháp đấu tranh đúng đắn, phù hợp. Đảng đã

thực hiện được sự thống nhất về tư tưởng và hành động, xây dựng Đảng thật sự trong sạch và vững mạnh. Điều đó đã được thực tiễn chứng minh với chưa đầy 5000 đảng viên, Đảng đã lãnh đạo nhân dân làm nên thắng lợi của cách mạng tháng Tám.

Có thể nói cách mạng tháng Tám là sự nghiệp vĩ đại của quần chúng dưới sự lãnh đạo của Đảng, đứng đầu là Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đảng ta với đường lối lãnh đạo đúng đắn được nhân dân tin tưởng, ủng hộ, đồng tâm, nhất trí thì dù gian khổ, khó khăn, phức tạp đến đâu phong trào cách mạng của nhân dân cũng nhất định giành thắng lợi.

Trong quá trình đổi mới hiện nay, những kinh nghiệm trong cách mạng tháng Tám được Đảng ta vận dụng sáng tạo, đó là sự chủ động, không ngừng sáng tạo trên cơ sở kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, luôn trung thành và vận dụng sáng tạo lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn. Nghị quyết Đại hội XII Đảng Cộng sản Việt Nam nhấn mạnh các nhiệm vụ trọng tâm, trong đó nhiệm vụ hàng đầu là: tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng, ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ. Tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là đội ngũ cán bộ cấp chiến lược, đủ năng lực, phẩm chất và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ. Vấn đề đặt ra là mọi tổ chức đảng, từ Trung ương đến cơ sở, mọi cán bộ, đảng viên phải nắm vững toàn bộ nội dung xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, lý luận, đạo đức, tổ chức, cán bộ và phương thức lãnh đạo.

Sự nghiệp đổi mới của Đảng luôn quán triệt quan điểm “dân là gốc”, xây dựng và tăng cường mối quan hệ gắn bó “máu thịt” giữa Đảng với nhân dân, Đảng ta luôn quan tâm đến lợi ích của nhân dân, trong toàn bộ hoạt động của mình, Đảng ta không có lợi ích nào khác, ngoài lợi ích của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và cả dân tộc. Sức mạnh của Đảng bắt nguồn từ nhân dân, có thể nói liên hệ mật thiết với nhân dân là vấn đề sống còn của Đảng. Gắn bó mật thiết với nhân dân, tôn trọng và phát huy quyền làm chủ của nhân dân, chịu sự giám sát của nhân dân là truyền thống, bản chất của Đảng. Sự tin tưởng, ủng hộ, giúp đỡ của nhân dân là cội nguồn của sức mạnh, là cái gốc của thắng lợi, là tài sản quý báu của Đảng ta.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, 73 năm đã qua, kể từ khi cách mạng tháng Tám thành công đến nay, đất nước đã có nhiều chuyển biến mạnh mẽ, đạt nhiều thành quả to lớn trong phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, quốc phòng - an ninh, đời sống nhân dân có sự thay đổi lớn cả về vật chất và tinh thần... Tình hình trong nước và thế giới có nhiều đổi thay, nhiệm vụ của cách mạng Việt Nam cũng đã khác trước. Trong công cuộc xây dựng và phát triển đất nước ngày nay đặt ra cho Đảng, Nhà nước nhiều trách nhiệm nặng nề, đòi hỏi phải tập hợp sức mạnh của toàn dân tộc góp phần dựng xây một xã hội mới tốt đẹp hơn. Chính những kinh nghiệm của cách mạng tháng Tám sẽ góp phần trong sự nghiệp xây dựng, bảo vệ và phát triển Tổ quốc hiện nay.

## TÀI LIỆU THAM KHẢO

(1), (2) Hồ Chí Minh, Toàn tập, t.2, tr.270,

ĐCSVN, Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII, Nxb Công ty in báo Nhân dân, Hà Nội, 2016, tr. 80

(3) Hồ Chí Minh (1970), Vì độc lập tự do, vì chủ nghĩa xã hội, Nxb Sự Thật, Hà Nội, tr.302

(4) ĐCSVN, Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII, Nxb Công ty in báo Nhân dân, Hà Nội, 2016, tr. 158